

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

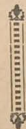
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

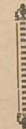
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Efectele tranzacțiunii în privința obiectului său, de d-l D. Alexandrescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: Ilie I. Ciolac cu Lucreția I. Ciolac.

Curtea de apel din Craiova, secțiunea II: A. Lipatti cu J. Trițescu și alții.

Tribunalul Ilfov, secția de notariat: Elena Racoviță și soțul colonel Racoviță cu N. Fortunescu, sechestrul judiciar al averii defunctei Ana G. Stoenescu, și alții.

NECROLOG. — *Inmormântarea consilierului Ioan Prodan.*

Efectele tranzacțiunii în privința obiectului său

(Interpretarea tranzacțiunii)

(Comentariul art. 1709 și 1710 din codul civil)

Art. 1709 și 1710 din codul civil, împrumutate dela Domat, conțin regule de interpretare cu privire la efectul tranzacțiunii.

După aceste texte, tranzacțiunea trebuie să fie mărginită numai la obiectul pe care părțile l-au avut în vedere « *Lites de quibus cogitatum non est, in suo statu retinentur* », zicea Ulpian¹⁾; și același jurisconsult ne dă următoarea regulă, care este temeiul acestor texte: « *Transactio, quaecunque fit, de his tantum, de quibus inter convenientes placuit, interposita creditur* »²⁾.

Orcât de generală ar fi o tranzacție, ea nu poate deci să cuprindă decât punctele asupra cărora părțile au înțeles să transigă³⁾; de unde s'a tras concluzia foarte juridică că tranzacțiunea, în ce pri-

vește interpretarea ei, este de cea mai strictă interpretare, *strictissimi juris*⁴⁾.

Astfel, de exemplu, tranzacțiunea făcută asupra capitalului unei dote, nu se întinde la dobânzile ei, afară de cazul când contrariul ar rezulta din voința părților; tranzacțiunea făcută asupra unor bunuri determinate, nu se întinde la alte bunuri⁵⁾; tranzacțiunea prin care un moștenitor capabil ar fi renunțat la cauzele de nulitate de cari ar fi izbit un testament, nu împiedică pe acest moștenitor de a cere mai târziu reducerea legatului care i-ar atinge rezerva, căci prin recunoașterea validității testamentului, el n'a înțeles să renunțe la dreptul de a cere rezerva sa⁶⁾; tranzacțiunea prin care un moștenitor ar fi renunțat în favoarea legatarului universal de a ataca testamentul pentru captațiune sau slăbiciune senilă, nu-l împiedică de a cere mai târziu anularea aceluiaș testament pentru incapacitatea legatarului⁷⁾, și așa mai departe.

Se poate ca, uneori părțile, prin tranzacția lor, să fi înțeles a prevedea orice consecințe viitoare, și a împiedica orice reclamații ulterioare; însă această interpretare riguroasă nu va fi admisă decât atunci când intenția lor a fost, în această privință, expresă și neîndoelnică⁸⁾.

Judecătorii fondului apreciază în mod suveran, ca în toate contractele, clauzele întunecoase și îndoelnice a unei tranzacțiuni, spre a determina întinderea ei⁹⁾, fără a putea însă să denatureze

voelei». Vezi și exemplele citate în notele 78 și 79 din codul Calimach, cari fac parte din lege.

4) Cpr. Troplong, *Transactions*, 109.

5) Cpr. Troplong, *op. cit.*, 109. Vezi și T. Huc, XII, 313, p. 353.

6) Cpr. Thiry, IV, 275, p. 244.

7) Pand. fr., v^o *Transaction*, 240, și autoritățile citate acolo.

8) Pand. fr., v^o *cit.*, 267; Guillaouard, *Transaction*, 121, etc.

9) Cpr. Cas. rom. Bult. 1898, p. 709; Bult. 1900, p. 511; Cas. fr. D. P. 97. 1. 256; Sirey, 97. 1. 308; Pand. fr., v^o *Transaction*, 237, și numeroasele autorități citate acolo.

1) L. 5, Dig., *De transactionibus*, 2, 15.

2) L. 9, § 1, Dig., *loco cit.* — « *Les transactions ne règlent que les différends, qui s'y trouvent nettement compris* », zicea Domat, dela care art. 1709 și 1710 sunt împrumutate.

3) « Invoiala încheiată pentru o deosebită pricină, zice art. 1826 din codul Calimach (1389 C. austriac), nu se întinde și la alte pricini, și aceste generalnice învoeli, care glăsuiesc pentru toate pricinile în deobște, nu se întind la acele dinadins tănuite drituri, sau la acele pentru care n'ei puteau să gândească alcătuitoarii in-

contractul și să-i tăgăduiască adevăratul său caracter¹⁰⁾.

Din împrejurarea că tranzacțiunea este de strictă interpretare, art. 2050 din codul francez și 1770 din codul italian, împrumutate tot dela Domat, și dela L. 9, Pr., Dig., *De transactionibus*, 2, 15, trag concluzia firească că dacă acel care a făcut o tranzacție asupra unui drept existent în persoana sa, în momentul contractului (*ex sua persona*), dobândește mai târziu un asemenea drept dela altul, pe care-l moștenește, această tranzacție nu-l leagă în privința noului drept, dobândit în urma tranzacțiunii.

Acest principiu este evident, pentru că, în specie, obiectul primei tranzacții este altul decât al pretenției de a doua¹¹⁾. De aceea, acest text a fost eliminat de legiuitorul nostru ca inutil.

Tot prin aplicarea dreptului comun (art. 973), art. 2051 din codul francez și 1771 din codul italian, iarăș eliminat din codul nostru, dispune că tranzacțiunea făcută de unul din acei interesați, nu leagă pe ceilalți, și nu poate fi opusă de către acești din urmă. «*Imperatores Antoninus et Verus ita rescripserunt: privatis pactionibus non dubium est, non ladi jus caeterorum*»¹²⁾.

Rămâne însă bine înțeles că transacțiunea leagă pe moștenitorii părților, după cum dispune anume art. 1557 din codul civil otoman¹³⁾.

Ea leagă, de asemenea, pe mandanți și pe reprezentanții părților, nu însă pe terții, chiar dacă ei ar fi interesați în cauză, și chiar dacă interesul lor ar fi conex, *licet habenti jus connexum cum ipso transigente*, după expresia lui Urceolus¹⁴⁾.

De aceea se și decide, în genere, că tranzacția făcută de unul din asociați nu leagă pe ceilalți, dacă el nu avea mandat expres sau tacit dela aceștia din urmă. Este, în adevăr, de principiu că unul din asociați poate să facă poziția celorlalți mai bună, nu însă mai rea¹⁵⁾.

De asemenea, transacțiunea făcută de unul din debitorii sau creditorii solidari nu este opozabilă celorlalți, pentru că situația lor comună nu poate fi agravată prin faptul unuia din ei. Dar dacă este adevărat că tranzacția făcută de unul din debitorii

sau creditorii solidari nu poate, în principiu, să facă poziția celorlalți mai rea, este afară de orice îndoială că tranzacția poate să le folosească.

Astfel, dacă unul din debitorii solidari este descărcat în totul sau în parte de obligație, prin efectul unei tranzacții, această descărcare va folosi și celorlalți codebitori (art. 1038, 1056)¹⁶⁾.

Aceleași principii sunt aplicabile și în materie de obligații indivizibile¹⁷⁾.

Știm, de asemenea, că c tranzacțiune avantajoasă încheiată între creditor și debitorul principal folosește fidejursorului¹⁸⁾; pe când tranzacția făcută între creditor și fidejursor nu liberează pe debitorul principal (art. 1142), pentru că fidejursorul nu reprezintă pe debitor¹⁹⁾.

Moștenitorul aparent are asemănare cel puțin în fapt, dacă nu în drept, cu proprietarul sub condiție rezolutorie. De aceea, tranzacțiunile consimțite de dânsul ar putea fi considerate ca nule față de moștenitorul adevărat, ca unele ce emană dela o persoană care nu este proprietară (*a non domino*)²⁰⁾. Jurisprundența validează, cu toate acestea, înstrăinările consimțite de către moștenitorul aparent către un terțiu de bună credință, deși chestiunea este foarte controversată. Conform acestei jurisprudențe, tranzacțiunile făcute vor trebui să fie valide²¹⁾.

Acestea suns foarte pe scurt principiile cari cărmuesc interpretarea tranzacțiunii. Le-am rezumat într'un mod cât se poate de succint.

D. ALEXANDRESCO

16) Cpr. Marbeau *Transaction*, 263; Troplong, *Idem*, 125, 126; Guillaouard, *Idem*, 99; Baudry et Wahl, *Idem*, 1299; P. Pont, *Idem*, 673 urm.; Arntz, IV, 1546; Aubry et Rau, IV, § 421, p. 664, text și notele 1, 2. — Vezi însă Planiol, II, 761. Cpr. tom, VI al Coment. noastre, pg. 170 (în privința lucrului judecat).

17) Cpr. Colmet de Santerre, VIII, 284 bis IV; Troplong, *op. cit.*, 127, și autorii citați în nota precedentă. Vezi și Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 2051, No. 27 urm.

18) Baudry et Wahl, *Cautionnement*, 1156 și *Transactions*, 1299; Arntz, IV, 1546, p. 191; Troplong, *Cautionnement*, 460, 506—508, 512 și *Transactions*, 128; Guillaouard, *Cautionnement*, 161 și *Transactions*, 100; P. Pont, *Transactions*, 409 urm.; Aubry et Rau, IV, § 421, p. 665; Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 2034, No. 89 urm. și art. 2051, No. 30 urm.

Debitorul nu poate însă, prin tranzacția făcută de dânsul, să agraveze situația fidejursorului. Cpr. Troplong, *Cautionnement*, 507; Ponsot, *Idem*, 359; P. Pont, *Idem*, 411 urm. și 671; Aubry et Rau, *loco supra cit.*; Colmet de Santerre, VIII, 284 bis VI; Cas. fr. D. P. 49. 1. 327; Sirey, 49. 1. 577.

19) Mourlon, III, 1190; Colmet de Santerre, VIII, 284 bis V, etc. 20) Cpr. Trib. Prahova, *Gr. judiciar* din 1905, No. 26.

21) Cpr. Colmet de Santerre, VIII, 284 bis VIII. Vezi asupra înstrăinărilor consimțite de către moștenitorul aparent, tom. III al Coment. noastre, pg. 314, *ad notam*, (ed. 2-a); tom. VI, pg. 475 urm.; tom. VII, pg. 555, *ad notam*; tom. VIII, p. 845, etc. Mai vezi asupra acestei materii, V. Antonescu, *Teoria eredului aparent* (broșură de 118 pagini, București, 1907).

10) Guillaouard, *Transactions*, 122; Baudry et Wahl, *Idem*, 1214 și 1288. Cas. fr. Sirey, 92. 1. 313; *Pand. Périod.* 93. 1. 100; *Pand. fr.*, v^o *cit.*, 247 urm. Cpr. Cas. rom. *Dreptul* din 1909, No. 35.

11) Cpr. Baudry et Wahl, *Transactions*, 1301, *in fine*, Vezi și exemplul pe care îl dă art. 1826 din codul Calimach, în nota 79, care face parte din lege.

12) L. 3, Pr., Dig., *De transactionibus*, 2, 15.

13) Vezi Young, *Corps de droit ottoman*, VI, pg. 392 (Oxford, 1906).

14) Această regulă își are temeiul său în L. 1, Cod, *De transactionibus*, 2, 4. Cpr. Troplong, *op. cit.*, 123.

15) Cpr. Troplong, *Société*, II, 690 și *Transaction*, 124.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 12 Ianuarie 1910

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

Ilie I. Ciolac cu Lucreția I. Ciolac

DIVORȚ.— COPII.— CONSTITUIREA INSTANȚEI.— MINISTER PUBLIC.— AN DE ÎNCERCARE.— ART. 81 PR. CIVILĂ.— ART. 241 ȘI 285 C. CIVIL.

În afaceri de divorț, când soții au copii, instanța, fie la tribunal, fie la Curtea de apel, trebuie să se constituie cu participarea ministerului public, chiar și atunci când Curtea are a judeca apelul făcut în contra încheerii tribunalului care ordonase anul de încercare.

No. 4.— Casată, după divergență, în urma recursului făcut de Ilie I. Ciolac, deciziunea Curții de apel din Iași, cu No. 136 din 1909, dată în proces cu Lucreția I. Ciolac.

S'au ascultat : d-nii avocați Al. Bădărău și P. Missir, în desvoltarea motivelor de casare ; d-l avocat P. Sadoveanu, în combateri

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Rea constituire a Curții prin violarea art. 81 din procedura civilă și art. 285 din codul civil. Din căsătoria, a cărei desfacere o judecă Curtea de apel din Iași, se născuse trei copii.

«Pentru apărarea intereselor morale și materiale ale acestor copii, tribunalul se constituise cu reprezentantul Ministerului public. Curtea în mod greșit s'a constituit fără acest reprezentant».

Având în vedere că se constată că atât recurentul cât și intimata au intentat fiecare acțiune de divorț contra celuilalt, cerând totodată ca prin hotărârea ce ar admite despărțirea, să se reguleze și soarta copiilor rezultați din această căsătorie, atât în ce privește încredințarea pazei și creșterii lor, cât și în ce privește drepturile, decurgând din art. 285 din codul civil pentru copii asupra unei treimi din averea părinților ;

Că tribunalul examinând dovezile administrate de părți și împrejurările cauzei a făcut uz de dispozițiile art. 241 din codul civil, acordând soților un an de încercare ;

Că, în contra acestei sentințe a tribunalului, recurentul a făcut apel la Curtea de apel din Iași, care constituită fiind fără participarea Ministerului public, l'a respins prin decizia supusă recursului ;

Având în vedere dispozițiile art. 81 din procedura civilă, după care Ministerul public va lua concluziuni ca parte alăturată înaintea deosebitelor instanțe, fie în ședință publică fie în camera de Consiliu, ori decăteori sunt interesați în cauză : minori, interzișii sau puși sub Consiliul judiciar precum și art. 249 și 282 din codul civil ;

Considerând că tribunalul și Curtea de apel având a judeca afacerea de divorț, când soții au copii din acea căsătorie a cărei desfacere se cere, fie tribunalul fie Curtea de apel, nu se consideră legalmente constituite decât fiind și Ministerul public reprezentat ;

Că aceasta este neapărat, fiindcă la desfacerea unei asemenea căsătorii trebuie să se țină la seamă și de interesele și situația copiilor cari pot fi jigniți în existență și viitorul lor ;

Că nu se poate zice că fiind depusă pentru copii o treime din avere, precum prescrie art. 285 din codul

civil, interesele minorilor ar fi prezervate încât n'ar mai fi trebuință de asistența Ministerului public, de oarece nu e vorba numai de interese materiale ci și morale, totdeauna și în toate cazurile însemnate pentru viitorul copiilor ;

Că, asemenea, nu se poate susține că prin apelul făcut contra încheerii tribunalului care ordonase anul de încercare, că aceasta nu ar fi putut privi pe minori, de oarece în timpul anului de încercare trebuie să se îngrijească nu numai de întreținerea dar și de creșterea și educația lor ;

Că, afară de aceasta, apelanta prin apelul făcut anume relevă și menționează interesele minorilor ;

Că, dar, și pentru judecarea apelului făcut încât privește anul de încercare, încă trebuie Curtea să se constituie cu participarea Ministerului public ;

Că, așa fiind, motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA

SECȚIUNEA II

Audiența dela 26 Iunie 1909

Președinta d-lui C. Vălimărescu, președinte

A. Lipatti cu J. Trițescu și alții

POPRIRE.— TABLOU DE DISTRIBUȚIE.— COMUNICARE.— ART. 463 ȘI 464 PR. CIVILĂ.

URMĂRIRE DE VENITURI.— TABLOU.— PROCES-VERBAL.— COMUNICARE.— APEL — TERMEN.— ART. 452 ȘI 453 PR. CIVILĂ. SUCCESIUNE.— PLATA DATORILOR.— DIVIZARE ÎNTRE COMOSTENITORI.— ART. 777 C. CIVIL.

DOBÂNZI.— PRESCRIPTIUNE.— ÎNTRERUPERE.

1° Potrivit dispozițiilor art. 463 și 464 pr. civilă, suma poprită trebuie a fi distribuită de tribunal între creditorii ce au urmărit, iar contestațiile ce s'ar ivi, fie din partea datornicului, fie din partea creditorilor, fie din partea terților, se vor judeca în instanța de poprire și hotărârea dată e supusă apelului în termen de o lună dela comunicare.

2° Din cuprinsul art. 452 și 453 pr. civilă, rezultă că chiar în materie de urmărire a unei averi mobiliare, tabloul și procesul-verbal trebuiesc comunicate părților interesate, cari au dreptul de apel în 15 zile dela comunicare.

Astfel, din moment ce nici procesul-verbal, nici tabloul nu au fost comunicate părților, hotărârea dată nefiind în ultimă instanță, nu poate avea caracterul lucrului judecat.

3° Potrivit art. 777 c. civil, plata datoriilor succesiunii se divizează de plin drept între moștenitori, partea fiecăruia urmând apoi a se determina prin calcul.

4° Dobânzile se prescriu prin cinci ani, chiar dacă debitorii sunt obligați la ele prin hotărâre judecătorească, și această prescripție se poate invoca în orice stare a procesului, chiar și în apel, și numai o ofertă sau promisiune de plată o poate face să înceteze.

Curtea,

Având în vedere că din coprinsul sentinței tribunalului Dolj secția II No. 303 din anul 1878 se vede că Ana Strâmbeanu a chemat în judecată pe I. Scafeș și pe Zoe Cloni pentru ca în calitate de moștenitori ai tatălui lor N. Scafeș, să fie obligați a-i plăti dota de 58750 lei cu care dânsa fusese înzestrată de N. Scafeș, tată și al ei, declarând că se mulțumește pe această dotă și numai cere altă parte din averea lui N. Scafeș, și tribunalul admitând cererea a obligat pe I. Scafeș și pe Zoe Cloni să-i plătească 58750 lei, însă o treime din această sumă cu dobânda legală dela 23 Mai 1871 și două treimi cu dobânda legală dela 23 Ianuarie 1874 conform actului dotal și scăzându-se sumele ce se vor fi plătit în trecut;

Având în vedere că această chemare în judecată s'a făcut la 28 Aprilie 1875 și sentința sa pronunțat în ziua de 4 Septembrie 1878;

Având în vedere că după ce Ana Strâmbeanu a primit în mai multe rânduri diferite sume de bani în comptul acestei creanțe și după ce în ultim rând a primit suma de 76030 lei după tabloul întocmit de judecătorul tribunalului Dolj, secția comercială, la 30 Martie 1902, dânsa încetând din viață, Elvira Caton Simon moștenitoarea sa a cedat restul creanței apelantului Athanasie Lipatti;

Având în vedere că apelantul Lipatti invoacă în prim rând că în acest tablou fiind trecut că până la acea dată ținându-se în socoteală toate plățile anterioare, precum și plata ce se făcea atunci de 66275 lei și 25 bani, primindu-se în realitate de Ana Strâmbeanu 76030 lei, cum se dovedește din lucrările state în dosarul tribunalului Dolj secția comercială cu No. 2363 din 1893, rezultatul a fost că Ana Strâmbeanu, a mai rămas creditoare cu întregul capital de 58750 lei, plus o sumă însemnată din procentele convenite pe trecut și cele viitoare, de aceea invoacă autoritatea lucrului judecat derivând din acel tablou, de oarece el fiind omologat de tribunal și nemai fiind atacat pe nici o cale de reformare, a rămas definitiv;

Având în vedere că moștenitorii decedatei Maria Trițescu, singurii cari au mai rămas în judecată cu apelantul, susțin că întreaga datorie, capital și procente, s'a stins încă dela 1902 prin plată, de oarece procentele pe mai mulți ani s'au prescris și nici tabloul format de tribunalul Dolj nu însușește caracterul lucrului judecat;

Considerând că acest tablou, după cum rezultă din dosarul tribunalului Dolj secția comercială No. 2363 din anul 1893, s'a format în urma popririlor făcute de Ana Strâmbeanu și de D. P. Barunos pe suma de bani prinsă din vânzarea pădurei după moșia Gubancea, rămasă moștenire dela N. Scafeș și I. Scafeș, vânzare nesilită ci benevolă făcută după cererea moștenitorilor lui N. Scafeș și I. Scafeș;

Considerând că, în această materie a popririlor, art. 464 și 463 din procedura civilă, dispun că suma poprită se va distribui de tribunal între creditorii ce au urmărit,

și contestațiile ce s'ar ivi fie din partea datornicului, fie din partea creditorilor, fie din partea terțului poprit, se vor judeca de instanța de poprire, și hotărârea e supusă apelului în termen de o lună dela comunicare;

Că, dacă popririle făcute de Ana Strâmbeanu și D. P. Barunos, s'ar consideră ca urmăriri de avere mobilă, de asemenea art. 452 și 453 din procedura civilă dispun ca tabloul și hotărârea de confirmare sau modificarea lui să se comunice părților interesate, cari vor avea dreptul de apel 15 zile dela comunicare;

Considerând că în cazul de față din coprinsul dosarului respectiv, menționat mai sus, se constată că nici tabloul nici procesul-verbal al tribunalului prin care se confirmă tabloul nu s'a comunicat nici uneia din părțile interesate;

Că astfel ele nefiind pronunțate în ultimă instanță și fiind și astăzi susceptibile de apel, nu pot avea caracterul lucrului judecat atât pentru aceste motive, cât și pentru cele coprinse în sentința apelată, și în consecință părțile pot discuta, și această Curte poate decide dacă intimații mai datorează vr'o sumă apelantului Lipatti și anume câtă sumă;

Având în vedere că apelantul mai susține că prescripția cincinală a procentelor invocată de intimați s'a întrerupt prin faptul înscripțiilor ipotecare ordonate de tribunal în 1887 și 1899 după cererea creditoarei Ana Strâmbeanu și deasemenea s'a mai întrerupt prescripția din cauză că debitori au făcut plăți la diferite epoci și s'au găsit și în indiviziune cu începerea dela moartea lui I. N. Scafeș, pe care l-a moștenit și creditoarea Ana Strâmbeanu pentru jumătate din activ și pasiv în indiviziune cu ceilalți debitori;

Considerând că în ce privește înscripțiile ipotecare ele nefiind acte cu caracter contradictor, nu pot opera întreruperea prescripției cincinale;

Că în tot cazul înscripția din 1887 fiind luată numai pentru garantarea capitalului, iar nu și a procentelor, nu se poate invoca în privința procentelor; iar aceia din 1899 luată pentru garantarea procentelor, apelantul nu are interes a se prevala de ea, din cauză că încă dela 1896 creditoarea Strâmbeanu a urmărit pe debitori, după cum se va vedea mai jos, și acea urmărire a întrerupt prescripția procentelor;

Considerând că plățile făcute la diferite epoci n'au putut face ca creanța să nu mai fie lichidă și determinată fiindcă ea eră lichidă și determinată, prin sentința definitivă ce se execută și plățile dădeau loc la un singur calcul de a se ști cât trebuia scăzut din procente sau din capital, iar faptul că creditoarea Ana Strâmbeanu s'a găsit la un moment dat în indiviziune cu ceilalți debitori la moștenirea lui I. Scafeș, de asemenea n'a avut de efect ca creanța să numai fie lichidă și determinată, fiindcă art. 777 din codul civil decretează precis că plata datoriiilor succesiunilor se divizează deplin drept între moștenitori, și partea fiecărui moștenitor se determină iarăși prin calcul;

Considerând că după principiile de drept dobânzile se prescriu prin cinci ani chiar dacă debitorii sunt obligați la ele prin hotărâre judecătorească; că, prescripția se poate invoca în orice stare a procesului, chiar în apel; că, chemarea în judecată, precum și urmărirea debitorului întrerupe prescripția pe timpul judecății și urmării, precum și pe alți cinci ani anteriori; că chiar recunoașterea datoriei de către debitor nu face să înceteze curgerea prescripției procentelor decât pentru cinci ani anteriori, iar nu pentru viitor, și numai o ofertă sau o promisiune de plată o face să înceteze, aceasta din cauză că această prescripție cincinală e întemeiată mai puțin pe o presupunere de plată decât pe o considerație de ordine publică, după care creditorul este pedepsit pentru neglijența sa, neglijență care lăsând să se acumuleze procentele ar coopera la ruina debitorului; prin urmare procentele chiar neplătite se prescriu;

Considerând că intimații au invocat și înaintea primei instanțe și invoacă și azi prescripția procentelor susținând că toată datoria compusă din procente și capital s'a plătit integral, prin plata făcută la 1902;

Considerând că din aceasta rezultă că ei invoacă prescripția tuturor procentelor cari ar fi prescrise, și apelantul nu se poate opune la această cerere fiindcă nu are o obligațiune sau o promisiune expresă din partea lor de a-i plăti acele procente prescrise, singurul caz în care prescripția de cinci ani s'ar transforma în aceea de 30 ani;

Considerând că intimații mai pretind că danși nu trebuie să contribuie la plata acestei datorii decât numai pentru o pătrime din suma datorită de I. Scafeș, de oarece danșii n'au fost obligați prin sentința No. 303 din 1878, ci numai I. Scafeș și Zoe Cloni;

Considerând că această cerere nu este întemeiată intrucât privește capitalul datorit de N. Scafeș, și rămas neplătit la moartea lui, de oarece intimații, însușindu-și calitatea de moștenitori pe o treime din averea lui, sunt ținuți în puterea art. 777 din codul civil să plătească o treime din capitalul datorit de el, capital care, după cum se va vedea mai jos, este de 47424 lei și 32 bani, și în consecință partea ce trebuie să plătească intimații este de lei 15808 bani 10;

Considerând însă că intrucât privește procentele, cerea intimaților urmează să fie admisă, de oarece sentința tribunalului Dolj secția II No. 303 din 1878, care constată datoria despre care e vorba, nu-i obligă nici pe ei, nici pe autorul lor N. Scafeș la plata procentelor, ci numai pe Zoe Cloni și pe I. Scafeș, și prin urmare numai aceștia trebuie să plătească procente, fiindcă numai ei au fost puși în întârziere prin chemarea în judecată și prin actele de urmărire;

Considerând că astfel intimații Trițești nu pot fi ținuți decât la plata de o pătrime din procentele datorite de I. Scafeș, pe care l-a moștenit în o pătrime din averea sa;

Considerând că actele cari au întrerupt prescripția procentelor sunt: 1) Sentința tribunalului Dolj secția II No. 303 din 1878, din care se vede că chemarea în judecată s'a făcut la 28 Aprilie 1875 și sentința s'a pronunțat la 4 Septembrie 1878; prin urmare prescripția s'a întrerupt pe timpul dela 1871 până la 4 Septembrie 1878; 2) urmărirea averii mobile a lui Scafeș care a avut loc după încetarea lui din viață și care a început în Iunie 1881 și s'a terminat la 27 Noembrie 1882 prin încasarea sumei de lei 8616 bani 79 de către creditoarea Ana Strâmbeanu după cum constată lucrările state în dosarul tribunalului comercial Dolj No. 1037 din 1881, dosar care s'a avut în vedere de judecătorul care a format tabloul de distribuire din 30 Martie 1902 și este menționat în petiția ce însoțește acel tablou, dată de I. Stoicescu avocatul creditoarei Ana Strâmbeanu, prin urmare această urmărire din 1881—1882 a întrerupt prescripția pe timpul dela 1876 până la 27 Noembrie anul 1882; 3) urmărirea banilor prinși din vânzarea pădurei de pe moșia Gubancea care a început la 18 Martie 1896 și s'a terminat la 21 Iunie 1902 și care a întrerupt prescripția dela 18 Martie 1891 până la 21 Iunie 1902 când creditoarea Ana Strâmbeanu a încasat 76030 lei;

Considerând că din calculul ce urmează să se facă rezultă următoarele: sentința No. 303 din 1878 a obligat pe Zoe Cloni și I. Scafeș să plătească 58750 lei cu dobânda legală la o treime dela 23 Mai 1871, iar la două treimi dela 23 Ianuarie 1874, și cu scăderea sumelor primite mai înainte de 1878.

Sumele plătite de însuși N. Scafeș, autorul comun, au fost una de 2000 lei la 5 Iunie 1872, care s'a imputat toată asupra dobânzilor primei treimi de capital, care era exigibil și a mai rămas 23 lei și 61 bani dobânzi datorite, apoi o a doua sumă de 12000 lei plătită tot de N. Scafeș la 24 Octombrie 1872, și care a achitat cei 23 lei 61 bani. dodândă rămasă neplătită, plus 750 lei 72 bani dobânda cuvenită pe timpul dela 5 Iunie 1872 până la 24 Octombrie 1872 la aceiaș treime exigibilă, iar restul de 11225 lei 67 bani s'a imputat asupra capitalului acelei treimi, treime care fiind de 19583 lei 33 bani a rămas redusă la lei 8257 bani 66. Aceste două plăți se constată prin certificatul grefei tribunalului Dolj secția I No. 10870 din 1902 stat în dosarul No. 2363 din 1903 al tribunalului Dolj secția comercială, și sunt menționate și în petiția lui I. Stoicescu avocatul Anei Strâmbeanu dată la 30 Martie 1902 judecătorului care a format tabloul din acea zi. Capitalul de 8257 lei 66 bani, a produs dobândă de lei 1025 bani 21 pe timpul dela 25 Octombrie 1872 până la 22 Ianuarie 1874. La această dată devenind producătoare de dobândă și celelalte două treimi ale capitalului, treimi care erau de câte 19583 lei 33 bani fiecare și adunate cu celalt capital de lei 5257 bani 66 dau un total de 47424 lei 32 bani, dintre care jumătate, adică lei 23712 bani 16, da-

torit de I. Scafeș, iar cealaltă jumătate de Zoe Cloni.

Suma datorită de I. Scafeș a produs dobânda socotită a 10 % anual pe timpul dela 23 Ianuarie 1874 până la 27 Noembrie 1882, lei 27972 bani 02.

A mai produs dobândă socotit cu 5 % anual pe timpul dela 18 Martie 1891 până la 21 Iunie 1902, lei 13347 bani 95.

La această sumă se mai adaogă jumătatea dobânzei de 1025 lei și 21 bani datorită de amândoi debitorii, după cum s'a spus mai sus, pe timpul dela 25 Octombrie 1872 până la 22 Ianuarie 1874, adică lei 512 bani 60.

Totalul dobânzilor datorite de I. Scafeș fiind de 41832 lei și 57 bani, pătrimea cu care trebuie să contribuie intimații Trițești este de 10458 lei 14 bani, și la această sumă adaogându-se 15808 lei 10 bani capitalul datorit de ei pe care trebuie să-l plătească ca moștenitori ai lui N. Scafeș, precum și 3952 lei și 2 bani o pătrime din capitalul de 15808 lei 10 bani datorit în realitate de I. Scafeș, în urma participării Trițeștilor la plata totalului capitalului de 47424 lei și 32 bani, pătrime cu care trebuie să contribuie Trițeștii ca moștenitori ai lui I. Scafeș, rămâne că ei la 21 Iunie 1902 au fost datori să plătească în total lei 30218 bani 26, și fiindcă la această dată creditoarea Ana Strâmbeanu a încasat 76030 lei prinși din vânzarea păduri de pe moșia Gubancea, pădure care a fost avere a lui N. Scafeș și I. Scafeș, și în consecință din această sumă, 31679 lei 16 bani a fost avere a intimaților Trițești, compusă din o treime cuvenită lor moștenire dela N. Scafeș și o pătrime din o treime cuvenită moștenire dela I. Scafeș, rezultatul este ca Ana Strâmbeanu la 21 Iunie 1902 a încasat dela dânși 1460 lei și 90 bani mai mult decât datorau, și datoria ce moștenitorii Anei Strâmbeanu au cedat-o apelantului Lipatti, intrucât privește pe intimați Trițești, este stinsă prin plată, cum a zis tribunalul prin sentința apelată;

Că astfel, apelul făcut de Ath. Lipatti fiind nefondat urmează să se respingă ca atare;

Considerând că expertiza cerută de apelant în privința calculului dobânzilor numai poate avea loc, de oarece acest calcul s'a făcut de Curte;

Considerând că apelantul urmează să plătească și cheltueli de judecată intimaților, cheltueli pe care Curtea le fixează la o sută lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier I. Sinescu, respinge ca nefondat apelul, etc.

Semnați : C. Vallimărescu, I. Sinescu, M. Măinescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA DE NOTARIAT Audiența dela 3 Decembrie 1909

Președinta d-lui I. Ionescu-Dolj, judecător-unic

Elena Racoviță și soțul colonel Racoviță cu N. Fortunescu, sechestrul judiciar al averii defunctei Ana G. Stoenescu, și alții

IMOBIL DOTAL.—IPOTECĂ.—AUTORIZARE DATĂ DE JUSTIȚIE.—SPECIALIZARE.—DACĂ SE POATE URMĂRI ȘI ALTĂ AVERE DOTALĂ ÎN CAZ DE NEACOPERIRE.—ART. 1250 ȘI 1253 C. CIV.

SUBROGAȚIUNE LEGALĂ.—PLATĂ.—CREDITOR ANTERIOR.—CREANȚA CHIROGRAFARĂ.—ART. 1108 ALIN. I C. CIV.

¹ Autorizațiile date de justiție, conform art. 1250 și 1253 c. civ., soților căsătoriți sub regimul dotal de a ipotecă unul din imobilele lor dotale, sunt speciale, în sensul că nu pot întinde consecin-

țele lor decât asupra imobilului prevăzut în autorizație; așa că, potrivit acestui principiu, creditorul ipotecar care prin vânzarea imobilului dotal ce i s'a ipotecat nu s'a acoperit, nu mai poate urmări și altă avere dotală a soților pentru despăgubirea sa.

² Subrogațiunea legală, conform art. 1108 al. I c. civ., are loc numai în folosul aceluși creditor care a plătit pe un alt creditor anterior, a cărui creanță aveă oarecare cauze de preferință sau care, chiar chirografară, ar fi pus în pericol creanța creditorului care a făcut plata.

No. 278.— S'a prezentat contestatorii, soții Elena și colonel Racoviță, prin d-l avocat Sipsom, și defendorul N. Fortunescu, asistat de d-l avocat N. Alexandrescu, lipsind ceilalți.

Tribunalul,

Având în vedere că azi este a se judecă contestațiunea făcută de soții Colonel Racoviță, prin petițiunea înregistrată la No. 31928 din 1909, contra popririi făcută de N. D. Fortunescu, în calitate de sechestrul judiciar al succesiunii defunctei Ana G. Stoenescu, pe recipisele casei de depuneri No. 24579 și 29995 din 1909, atât înaintea casei de depuneri cât și în mâinele grefierului tribunalului județului Romanai, pentru acoperirea unei creanțe a sus zisei succesiuni în valoare de 12.500 lei;

În contra acestei popririi s'a făcut contestațiunea de față de către soții Racoviță pentru următoarele motive: 1) că poprirea e rău făcută, de oarece sumele din recipisele poprite provin din vânzarea unui alt imobil dotal al d-nei Racoviță care nu a fost prevăzut în autorizațiunea tribunalului și care nu a fost niciodată gajul defunctei creditoare Ana Stoenescu; 2) că sechestrul judiciar N. Fortunescu se servește în această urmărire nu de titlul original (actul de ipotecă) ci de o copie de pe titlu, ceace nu e suficient; 3) că averea dotală a soției nu poate fi urmărită în detrimentul soțului înzestrat de preinșii creditorii ai femeiei, averea dotală fiind destinată a servi la sarcinile căsătoriei și neputând fi atacată de creditorii ce nu au un drept real asupra ei; 4) că venitul averii dotale a soților fiind de peste 22.000 lei nu se poate urmări fondul dotal pentru o datorie inferioară acestui rest (vezi aceste motive în cererea de contestație);

Având în vedere că creditorul popritor, Fortunescu, susține că poprirea este bine făcută, că din momentul ce împrumutul făcut de soții Racoviță a fost făcut cu autorizația justiției, apoi toată averea dotală poate fi urmărită pentru plata acelei datorii; că în tot cazul împrumutul de 25.000 lei fiind făcut pentru a plăti un creditor anterior căsătoriei, creanța defunctei Ana Stoenescu se găsește subrogată de drept conform art. 1108 din codul civil în drepturile creanței anterioare; ori, acea creanță fiind anterioară căsătoriei, e necontestat că averea dotală poate fi urmărită pentru plata ei;

Că, în ceace privește titlul în baza căruia face urmărirea, este în adevăr o copie, titlul original fiind pierdut, dar că acea copie a fost obținută conform art. 1188 din codul civil și face dovadă în justiție;

Că, în fine, soții Racoviță nu mai au azi altă avere

ambele imobile fiind vândute și prin diferite autorizațiuni au cheltuit și prețul obținut din vânzarea celui de al doilea imobil;

Având în vedere că, față cu cele susținute, prima chestiune ce se pune pentru tribunal e aceea de a se ști dacă creanța defunctei Ana Stoenescu este o creanță anterioară căsătoriei prin aceea că ar fi fost subrogată de drept — după cum se susține — conform art. 1188 din codul civil, creanței fraților Eschenasy, cari au fost plătiți din suma împrumutată, sau din contră este o creanță contractată în timpul căsătoriei, știut fiind, că situațiunea creditorilor față de averea dotală e cu totul diferită, după cum sunt înainte sau după căsătorie;

Având în vedere că din actele prezentate de părți și anume din actele de ipotecă cu data de 8 Februarie 1901, din petițiunea adresată primului președinte al tribunalului Dolj, secția I, înregistrată la No. 5631 din 1900 semnată de soții Racoviță, cât și din jurnalul de autorizare cu No. 7897 din 1900, se vede că împrumutul contractat de soții Racoviță a fost făcut pentru a plăti o datorie anterioară căsătoriei către Frații Eschenasy;

Având în vedere că tot din aceste acte, și anume din petițiunea cu care s'a cerut autorizatiunea, cât și din actul de ipotecă, se vede că datoria către frații Eschenasy eră o datorie chirografară ce decurgea dintr'o sentință judecătorească (No. 35 din 1900, tribunalul Dolj, secția comercială);

Având în vedere că în aceste împrejurări nu se poate susține că creanța defunctei Ana Stoenescu ar fi fost de drept subrogată creanței anterioare a fraților Eschenasy de oarecare subrogarea de drept conform art. 1108 alin. I din codul civil, presupune coexistența ambelor datorii și nu are loc decât în folosul acelui creditor care a plătit pe un alt creditor anterior, dar a cărui creanță avea oare-care cauze de preferență, sau care, chiar chirografară, dar care să fi pus în pericol creanța creditorului care a făcut plata (Planio, II, No. 493 urm.), ceace nu este în cazul nostru, aci nefiind decât o simplă novatiune de creditor prin contractarea unei alte datorii, și nu ar fi putut avea loc decât o subrogare convențională, ceace părțile nu au făcut;

Având în vedere că, așa fiind, creanța defunctei Stoenescu nu poate fi considerată decât ca o creanță contractată în timpul căsătoriei cu autorizatiunea justiției, și urmează a fi examinată sub acest raport;

Considerând că, în principiu, conform art. 1252 și 1253 din codul civil, imobilele dotale sunt inalienabile și numai prin excepțiune pot fi înstrăinate și chiar ipotocate, când actul de căsătorie prevede aceasta în mod expres, și chiar când nu ar prevedea, încă ele pot fi înstrăinate și prin analogie chiar ipotocate, în cazurile menționate în articolele de mai sus, însă în toate aceste cazuri, cu autorizatiunea justiției;

Considerând că soții Racoviță, prin actul dotal, aveau dreptul de a înstrăina imobilul din Craiova, str. Coperari, și pe baza acestui act au cerut și obținut autorizatiunea justiției, nu de a-l înstrăina, dar de a ipoteca acest imobil defunctei Ana Stoenescu, pentru a putea plăti o creanță anterioară căsătoriei, autorizatiune pe care tribunalul a acordat-o prin jurnalul său No. 7897 din 17 Noembrie 1900, tribunalul considerând că ipoteca ar fi mai avantajoasă pentru soți decât înstrăinarea față de venitul important pe care îl aveau și cu care ar fi putut foarte ușor să achite ipoteca și să le rămână imobilul;

Având în vedere că azi, prin faptul creditorului următor — care nu s'a acoperit din vânzarea imobilului ce i s'a dat în ipotecă — de a urmări și altă avere dotală a soților Racoviță, chestiunea ce se pune este încă de a se ști care este întinderea acestei autorizatiuni dată de justiție, dacă autorizatiunile sunt speciale, în sensul că nu pot întinde consecințele lor decât asupra averii sau operațiunilor ce formează obiectul actului pentru care au intervenit, sau, din contră, o autorizatiune odată dată de justiție, de a contracta un împrumut, pentru unul din cazurile prevăzute de art. 1253 din codul civil, toată averea dotală a soților devine gajul creditorilor, conform art. 1718 și 1719 din codul civil?

Considerând că în regimul matrimonial dotal inalienabilitatea averii dotale este regula și că înstrăinările sau permisiunile de înstrăinare sau ipotocare nu sunt decât excepții, și excepțiile fiind de strictă interpretare, nu se poate da, din acest punct de vedere, unei autorizatiuni o întindere mai mare decât ea cuprinde;

Considerând, pe de altă parte, că doctrina și jurisprudența asimilând ipoteca cu înstrăinarea și încuviințând și ipotocarea când legea sau actul dotal prevăd numai înstrăinarea, au asimilat și consecințele lor, așa că și din acest punct de vedere nu se poate da autorizatiuni de a ipoteca o întindere mai mare decât unei autorizatiuni de a înstrăina, căci aceasta ar însemna a depăși limitele legii și actului dotal, și a atribui ipotocii consecințe mai grave decât înstrăinării însăș, ceace de sigur că nu a fost în intențiunea tribunalului care a acordat autorizarea, părerea celor cari încuviințează și ipotocarea imobilului dotal în cari legea sau actul dotal prevăd numai înstrăinarea, bazându-se tocmai pe principiul că cine poate mai mult, poate și mai puțin, adică considerând ipoteca ca mai puțin gravă decât înstrăinarea, — deși poate mai falacioasă — sau în tot cazul ca tot așa de gravă, dar nici într'un caz mai gravă (Planio, III, No. 1559; D. Alexandresco, t. VIII, p. 263; Curtea de Galați, decizia No. 58 din 1903, *Cr. judiciar* No. 46 din 1903; tribunalul Vlașca, sentința No. 351 din 1902, *Cr. judiciar* No. 74 din 1902);

Considerând că acestea fiind adevăratele principii ce rezultă din economia taxelor 1253 și 1254 din codul civil, nu se poate susține că autorizatiunea justiției acordată femeiei dotale de a contracta un împrumut ar avea ca consecință încetarea incapacității ei și că obligațiunea contractată se poate executa asupra întregi averi dotale, căci autorizatiunile fiind speciale, nu descoperă de voalul inalienabilității decât acele porțiuni din dotă ce sunt în ele prevăzute și dacă creditorul, care a contractat cu soții în urma unei astfel de autorizatiuni, a primit în ipotecă un imobil, prin a cărui vânzare silită nu s'a acoperit, el nu poate imputa această pierdere incapacității femeiei sau inalienabilității dotei, ci poprirei sale neglijență de a fi acordat în împrumut sume mai mari decât garanția reală ce i se oferă întocmai ca și creditorul care deschide credit unei persoane insolubile sau de a cărei solvabilitate nu s'a preocupat (Planio, III, No. 15.681 și Dalloz, Curtea de Nîmes, ch. II, din 1 August 1891, vol. din 1893, partea II, pag. 146; Guillaouard, ed. 2 a, tom. IV, No. 2006);

Că din toate aceste puncte de vedere, fără a mai discuta celelalte motive, contestațiunea soților Racoviță este fondată și ca atare trebuie admisă, iar poprirea invalidată;

Având în vedere că, în ceace privește cererea de exe-

cuție provizorie, că nu poate fi acordată, de oarece în speță nu poate fi nici un pericol în întârziere, căci pericol în întârziere în sensul art. 129 din procedura civilă ar fi numai când întreg venitul dotal sau o lună parte din el ar fi poprit, așa că soții să fie expuși la privațiuni sau a contracta datorii oneroase; ori soții Racoviță au afirmat prin apărătorii lor, după cum se poate vedea din contestațiune, că posedă un venit anual de 22.000 lei, și urmărirea sumei de 17.000 lei, pentru timpul duratei procesului, nu reprezintă ca venit decât o infimă parte, a cărei poprire nu i jonează întru nimic;

Având în vedere și cererea de cheltueli, pe cari tribunalul, apreciind, le fixează la suma de 100 lei.

Pentru aceste motive, admite contestațiunea, etc.

Semnat, I. Ionescu-Dolj.

NECROLOG

Înmormântarea consilierului I. Prodan

Martii, a avut loc, în mijlocul unei asistențe numeroase, înmormântarea lui I. Prodan. Serviciul religios s'a săvârșit la locuința defunctului din Bulevardul Elisaveta, unde, înainte de ridicarea corpului, d-l consilier Ciru Oeconomu, a rostit următoarea cuvântare:

«Indeplinesc, în numele Curței de casație, o pioasă datorie, zicând câteva cuvinte dinaintea sicriului lui Ioan Prodan, așa de pe neașteptate deschis și împrejurul căruia se îngrămădesc atâtea mari și legitime regrete.

«Ioan Prodan a fost, în adevăr, nu numai un bun și distins magistrat, un servitor devotat al justiției, dar încă — ceea ce este mai rar — un om dintre aceia ce nu se uită și ce lasă, după disparițiunea lor, urme profunde în inimele celor ce i-au cunoscut. De aceea, memoria lui inspiră respect, și numele lui îi va supraviețui.

«Inzestrat cu toate darurile ce deosebesc pe omul de bine, bun, îndatoritor, blând — de o blândețe ce niciodată nu s'a desmintit — el a fost imagina cea mai desăvârșită a magistratului cumpănit, asiduu, răbdător, atent la cele asupra căror are să se rostesească, pentru a evita de a greși, indulgent cu alții în marginele posibilului, pentru a nu imprimă un caracter prea absolut și prea inexorabil greșelilor omești, așa de comune și adeseori așa de inexplicabile. De o inteligență rece și ponderată, de o fire blajină și compătimitoare, ajutat de o minte limpede și de un bun simț impecabil, hrănit, afară de aceasta, de studii juridice serioase, pe cari câtă să le reimprospăteze chiar, acum, la bătrânețe, el s'a deosebit din toate punctele de vedere în cariera ce și-a ales, și numele lui va fi citat, pe viitor, printre al consilierilor celor mai distinși ai Curței supreme.

«Activitatea lui nu s'a mărginit numai la magistratură, căci împrejurările vieții, dela cari omul cel mai potolit nu se poate sustrage, l-au luat, un moment, din mijlocul pașnicilor sale ocupațiuni pentru a-l arunca, ca prefect, în vârtejul luptelor politice. Această nouă condițiune nu-i plăcu însă multă vreme, perdut cum se găseă într'o lume cu care nu eră deprins și spre care nu-l atrăgeă nici temperamentul, nici educațiunea, nici vocațiunea sa naturală. După un scurt timp, el se întoarse iarăș la scumpele sale indeletniciri judecătorești, pe cari le onoră până la sfârșitul vieții sale, și

în mijlocul cărora, de ar mai fi avut zile, îl așteptă, poate, demnitatea de președinte al Inaltei Curți, ca pe unul dintre cei mai vechi și mai merituoși membri ai acestei instanțe.

«Amicii lui Ioan Prodan au găsit totdeauna într'ansul un coleg bun, afabil, îngăduitor, de un comerț personal deschis și plăcut. Justițiabilii l-au stimat ca pe un judecător integru, luminat, plin de solitudinea pentru drepturile lor. El a fost pentru familia sa un bun soț, un excelent părinte, un neintrecut povătuitor. Inimă de aur pentru cunoșcuți și chiar pentru cei cu cari nu se găseă în relațiuni de intimitate, toți aceștia salută, în acest moment, rămășițele pământești ale acestui adevărat om de bine, și depun, cu respect, dimpreună cu mine, omagele lor pe cosciugul lui gata să se închiză.

«Eu, în numele Curței de casație, mă înclin, prins de emoțiune, dinaintea memoriei lui și-i zic: «Dormi în pace, iubite amice! Amintirea ta va rămâne neștearsă printre noi, căci ai fost dintre cei buni, dintre cei folositori, dintre cei cari nu se uită!...».

D-l M. Antonescu, decanul Baroului, a făcut elogiul defunctului în cuvintele următoare:

Intristată adunare,

«Justiția acestei țări, perzând pe consilierul de casație Ioan Prodan, este izbită de un mare doliu, căci Ioan Prodan făcea parte din pleiada de magistrați din a doua jumătate a veacului trecut, cari însufiețiți de credința în virtute și luminați de știința dreptului, au rupt cu vechile obiceiuri și au dat poporului român speranța că și la oameni se poate găsi dreptate.

«Vremelnicia vieții omești rărește din ce în ce rândurile acestor muncitori admirabili, cari au rămas neclintii în practica idealului tinereții lor, nelăsându-se să fie incovoiați nici de vijelia patimelor, nici de loviturile acelora pe cari îi supără puterea dreptății.

«Ei și-au început cariera fără nici o garanție în contra bunului plac al puterii, și cu toate acestea, câte năzuințe drepte au fost zdrobite de acești magistrați, cari ar fi preferit să-și sfărâme cariera decât să-și plece capul.

«Viața acestor judecători va fi o pildă vie urmașilor lor, că misiunea judecătorului va fi un adevărat sacerdoțiu, pe care nu-l poate înălța nici o garanție legală așa cum îl înalță tăria de caracter și hotărârea nestrămutată de a face numai dreptate.

«Generației de magistrați din care a făcut parte consilierul Prodan, se datorește acest monument național: jurispudența română. Operă imperfectă, ca toate lucrările omești, dar desigur operă mare, căci ea a dat Statului nostru cea mai puternică temelie.

«Consilierul Prodan a fost colaborator la această operă, edificată cu incetul, fără sgomot și fără pretențiuni, dar cu știință și cu voința nestrămutată de a face bine. Gloria lui este de a fi muncit o viață întreagă la realizarea acestui mare ideal, de a da fiecăruia dreptul său.

«Avocații au văzut în consilierul Prodan o garanție de dreptate. Ei au fost pătrunși de o adâncă măhnire la auzul vestei lugubre că viața lui Prodan s'a sfârșit.

«În acest imens doliu, care atinge familia, magistratura și baroul, nu este cuvânt de mângăere. Nu ne rămâne decât a ne înclina cu respect înaintea rămășițelor pământești ale acestui om, a cărui memorie ne va fi scumpă, fiindcă a fost omul datoriei».